Samhälle och
Socialt Utbud

SOS Aktuellt

Tidningen som för den finlandssvenska handikappades talan och granskar det sociala utbudet | ISSN 1795-410X | Prenumerera för 12€ | 4/2014 | Augusti

SOS Aktuellts 10 års jubileums-kavalkad 2004-2014

2005

2006

2007

2008

2014

2009

2010

2011

2012

2013

Adress
Apollogatan 15 A 7,
00100 Helsingfors

Telefon 044 555 4388
(ti-ons kl. 11-15)

Ansvarig utgivare
Finlands Svenska
handikappförbund
Telefon: 09 496 446

Ansvarig redaktör
Anna Caldén
Ordförande för
Finlands Svenska
Handikappförbund

Chefredaktör
Daniela Andersson
044 555 4388
(ti-ons kl. 11-15)
daniela.andersson@
kolumbus.fi

Skribenter
Pernilla Nylund
Christina Lång
Henrika Juslin
Thomas Rosenberg
Helena Forsgård
Mathias Krook
Anna Caldén
Cecilia Magnusson

Layout
Marika Andersson
MA-Creations

Tryckeri
KSF Media Ab
ISSN 1795-410X

Artiklar, feedback, insändare
daniela.andersson@kolumbus.fi
Övrig e-post, vill du ha
tidigare utgivna nummer?
ulf.gustafsson@kolumbus.fi

www.sosaktuellt.fi

RAY TUKEE RAY STÖDER

Vill du annonsera
i SOS Aktuellt?

Priser 2014
Helsidesannons: 600 euro
Halvsida: 300 euro
¼ sida: 150 euro

Vill du ha annons
i annat format?
Tag kontakt så anpassar
vi priset till din annons
storlek! Medie-kort finns
på www.sosaktuellt.fi

Kontakta:
Annonsansvarig:
Daniela Andersson,
044 555 4388 (ti-ons kl. 11-15)
daniela.andersson@kolumbus.fi

Innehåll 4/2014

3 • LEDARE: REDAKTÖRENS ORD:
- **Prata om psykisk ohälsa,** Pernilla Nylund
- **Pappret är min bästa vän!** Daniela Andersson

4 • NYHETER:
- **Hipp, hipp hurra för SOS Aktuellt 10 år!**
- **SOS Aktuellts 10-årsjubileumsseminarium** Daniela Andersson

5 • NYHETER:
- **Linda Thomsgård festtalare på SOS Aktuellt 10-årsjubileum,** Daniela Andersson

JURISTENS KOLUMN:
- **I höst händer det mycket!** Cecilia Magnusson

6 • NYHETER:
- **Charmiga marionetter berättar historier till rytmisk trummusik,** Henrika Forsgård

7 • NYHETER:
- **SOS Aktuellt på Bokkalaset!** Daniela Andersson
- **Allt är möjligt!** Anna Caldén

NOTERAT:
- **Jörn Donner donerar till Akson,** Daniela Andersson

8 • REPORTAGE:
- **"A view from a imperfect mind",** Daniela Andersson

9 • KOLUMN:
- **Saga och sanning om Sagahemmet,** Thomas Rosenberg

10 • REPORTAGE:
- **Flitig träning gav mästerskap** Christina Lång

11 • REPORTAGE:
- **Minoritetsmingel på Hanaholmen** Daniela Andersson

12 • REPORTAGE:
- **Jordbrukare och snickare trots endast en arm** Mathias Krook

13 • REPORTAGE:
- **Inspirerande besök från Senegal,** Henrika Juslin

14 • NYHETER:
- **"Nej, jag kan inte vara psykiskt sjuk!"** Pernilla Nylund

15 • NOTERAT:
- **Intressanta föreläsare på Anhörigseminariet**
- **Rehabiliteringsrådgivning ger råd och stöd**
- **Fira finlandssvenska LL-böcker!**
- **Kårkulla startar korttidsvård**
- **Höstmöte vid Ruissalo Spa**
- **Stipendier!**

16 • HÄNDELSE-KALENDERN 2014

Utgivning och prenumerationer 2014

Deadlines SOS Aktuellt 2014

Årets sista nummer!
Nummer 5. Deadline tisdagen den 25 november. Utkommer vecka 49.

Fortlöpande årsprenumerationer för papperstidningen: 12 euro. Tidsbestämd årsprenumeration: 14 euro. Lösnummer: 3,50 styck. Vid lösnummersbeställning fakturerar vi 1,50 euro i hanteringsavgift. Utrikesporto: 5 eur (Europa), 10 eur (Övriga världen). Tillgängligt format för synskadade (rtf-format, tidningen kommer i e-posten) kostar endast 7 euro/år.

1. Beställ via internet.
Fyll i prenumerationsblanketten på www.sosaktuellt.fi eller e-posta pren@sosaktuellt.fi

2. Eller ring 044 555 4388 (ti-ons kl. 11-15) eller Handikappförbundet 0500 418 272

Vill din organisation ha SOS Aktuellt?

Medlemmarna i Finlands Svenska Handikappförbund, Finlands Svenska Socialförbund, FDUV (Förbundet de utvecklingsstördas väl) och några andra organisationer får SOS Aktuellt som kostnadsfri medlemsförmån. SOS Aktuellt sänds också till Kårkullas boenden, bibliotek, socialkanslier, Luckan, olika påverkare och aktörer i branschen.
Vill din organisation erbjuda SOS Aktuellt till era medlemmar? Kontakta redaktionschefen Daniela Andersson. daniela.andersson@kolumbus.fi

Prata om psykisk ohälsa

Det talas om psykisk ohälsa - på sociala medier, bland vänner, på olika håll i samhället. Det talas om att psykisk ohälsa är det vanligaste hälsoproblemet idag. Vår tids stora folksjukdom.

Runt tio procent av befolkningen drabbas någon gång i livet av en depression. Ångestdimman ligger tät över stora delar av Finland. Ändå är det få som öppet berättar. Få som söker hjälp i tid. Många ställer orimliga krav på sig själva (både hemma och på jobbet), och kompenserar en sviktande självkänsla med prestationer. Man börjar mäta sitt värde i hur duktig man är men man är aldrig tillräckligt bra i sina egna ögon. Man springer och springer men kommer aldrig fram till något mål.

Vad innebär det egentligen att vara duktig? Och varför är det så viktigt för oss att prestera?

Robin Williams, en av världens mest framgångsrika skådespelare, begick nyligen självmord. Enligt uppgifter i media var han deprimerad och hade länge kämpat mot ett tungt missbruk. Det här visar – återigen – att vem som helst kan drabbas av psykisk ohälsa. Och att framgång inte föder lycka. Högpresterande är i riskzonen att insjukna. Det är också vanligt att man ignorerar varningssignalerna – sömnlöshet, koncentrationssvårigheter, problem med minnet och så vidare.

Simon Kyaga är psykiater och forskare på Karolinska institutet i Sverige. I en intervju på aftonbladet.se säger han så här:

"Vi lever i ett samhälle som förändrats väldigt mycket. Arbete och fritid flyter ihop och vi jämför oss med sådana som vi ser som lyckade. Men när vi börjar värdera vår egen lycka utifrån likes på sociala medier så får vi problem".

I år firar Psykosociala förbundet 30 år. Vår riksomfattande verksamhet fyller en viktig funktion i samhället och vi vet att vi behövs. Under jubileumsåret har vi valt att lyfta fram två ämnen extra mycket. Motion är det ena. Vi har motion som tema i år eftersom motion är viktigt för att må bättre, både fysiskt och psykiskt. Motion höjer nivån av endorfiner, kroppens egna "må bra-hormoner", och är en god investering för vårt välmående.
Det andra temat som vi vill belysa är självmord. Självmord är vanligare än vi tror och den sorgliga statistiken talar sitt tydliga språk – Finland hör till EU:s toppskikt när det handlar om självmord. Nästan dubbelt så många finländare tar livet av sig jämfört med invånarna i de övriga nordiska länderna. Paradoxalt nog finns inget nationellt program för förebyggande av självmord i Finland. Sådana program finns däremot på andra håll i Norden.

På samma sätt som det talas mycket om depression och ångest talas det väldigt lite om självmord. Ämnet är fortfarande, år 2014, tämligen tabubelagt, trots att fler dör i självmord än i trafiken varje år. I vår medlemstidning Respons ägnar vi ett helt nummer åt självmord eftersom vi anser att detta är något vi måste våga tala om.

Våga tala och våga lyssna. Finns där för din medmänniska.
Stunder av tillit kan vara avgörande för någon som befinner sig i ångestdimman.

Pernilla Nylund
Informatör Psykosociala förbundet

Bild: Marika Andersson

Pappret är min bästa vän!

Detta är en kärleksförklaring till all form av papper.

Jag tar inte ställning till den knepiga frågan och den traditionella dagstidningen i papper håller på att dö ut men jag vet att det alltid kommer att finnas papperstidningar och magasin i någon form. Jag älskar papper! Doften, trycket, känslan…. Allt. En tidning, ett magasin eller en bok är som mina bästa vänner. Jag vårdar, tar hand om och omfamnar dem och skrattar och gråter tillsammans med dem. Jag förbjuder min man att använda mina kära magasin till flugsmällor och lär mina barn att akta mammas tidningar. Givetvis visar jag mina små flickor skönheten och lyxen med papper. Jag har släpat tonvis med tidningar, broschyrer och böcker från mina resor. Grälat med incheckningspersonal på flygfält världen över som påstått att jag har övervikt i bagaget. Det är ju mina tidningar! Mitt material! För två veckor sen då jag kom hem från Modemässan i Köpenhamn så hade jag, utan att överdriva, sju (7) kilo modemagasin och tryckt material med mig. Visst fick jag ett antal minnesstickor också med liknande material men NÄR ser du egentligen på dina minnestickor? Tar fram dem en kväll vid brasan, sticker in dem i datorn och njuter av fina bilder? Aldrig! Allt annat är lögn.

Vårt hemmabibliotek är specialinrett så att mina tidningssamlingar ska få plats. Här hittas bland annat mode-, inrednings-, livsstils-, häst- och musikmagasin från hela världen, årgång efter årgång av favoriten svenska modetidningen Elle, jakt-, mamma- och gourmettidningar. Från åren vi bodde i Dubai har jag lådvis med vackra påkostade lyxtidningar med tjocka glansiga papper, allt från Emirates Luxury Yachts till T Emirates, (The New York Style Magazine). Jag har ju inte heller kunnat slänga tidningarna trots otaliga flyttar, så jag ber om ursäkt till alla som hamnat bära bananlåda efter bananlåda med mina dyrgripar. Senaste flytt sköttes för övrigt av en internationell flyttfirma där åtminstone en var en stark extraknäckande basketspelare så jag har inte alls dåligt samvete. Tidningar är vackra, även som inredningsdetaljer, och har en given plats i mitt hem. Alltid då jag kommer hem till någon, eller till ett hotell, flyglounge eller väntrum kollar jag genast vilka tidningar som finns till förfogande.

Givetvis framkallar jag alltid också mina fotografier till pappersbilder. Digitala fotoramar är det löjligaste jag sett. Jag har inte heller funnit någon njutning i att varken läsa tidningar eller böcker på paddan. Och jag älskar mina kom ihåg lappar! Mitt skrivbord (bankdirektörens gamla) och handväskor svämmar över av dem. Hopknycklade och knappt läsliga men alla lika viktiga. Jag är en mästare på lappar. Jag river också ut bra artiklar ur dagstidningarna och samlar dem i bankdirektörens gamla enorma skåp som står i mitt arbetsrum. Och jag är överförtjust i presentpapper och kort av alla de slag. Jag har sparat alla vykort, gratulationskort, jul- och påskkort som jag någonsin fått. På min babyshower sa en kompis skämtsamt att "Dani blir gladare åt presentpappret och kortet än själva innehållet". Jag tycker att inbjudningar ska vara tryckta på vackert papper, helst med matt struktur eller elegant glans. Jag uppskattar att folk satsar på sina visitkort, det är ju en presentation av vem du är.

I mitt hem finns det alltid plats för ett papper, en tidning och en bok till. För att det gör mig glad och för att jag är värd det. Och jag vet att det finns många av oss därute!

Sköna lässtunder!

Daniela Andersson
Chefredaktör samt pappers- och tryckindustrins och de finska skogarnas bästa vän

Hipp, hipp hurra för SOS Aktuellt 10 år!

Vem skulle ha trott det? Att vi skulle existera i hela 10 år? Så mycket som tryckta medier får kämpa med ekonomiska svårigheter, annonsflykt och attitydförändringar i dagens läge. Men vi har hållit oss kvar med händer och tänder men med ett leende på läpparna. För vi älskar det här, vi vet att vi behövs!

Att vi alls finns har vi många att tacka, ur ekonomisk synvinkel är det främst RAY, Konstsamfundet och Svenska Kulturfonden. Personer finns hur många som helst, ni vet vilka ni är. Någon officiell historik tänker jag inte bjuda på denna gång däremot ger jag ordet till Redaktionsrådet som oförtrutet orkar stöda, bolla idéer och svara på mina samtal och e-post som kommer alla tider på dygnet. Tack för ett fint samarbete och för förtroendet!

Daniela Andersson,
Chefredaktör

Anna Caldén,
ordförande Finlands Svenska Handikappförbund

Jag hade förmånen att bli intervjuad i ett av de första numren av SOS Aktuellt och jag var redan då mäkta stolt över tidningen. Jag tänkte, det är ju den här typen av tidning som funktionshinderfältet i Svenskfinland behöver! Under de 10-åren har tidningen vuxit ännu mer och är nu en erkänd och respekterad tidning inom funktionshinderfältet. Det bästa tycker jag att den behandlar allt från funktionshinderpolitiska frågor till djupare samhällsteman och intressanta personporträtt. Jag är innerligt stolt över framgångsrika SOS Aktuellt och ser fram emot tidningens fortsatta utveckling!

Emma-Lena Lybäck,
vikarierande verksamhetsledare, Finlands Svenska Socialförbund

Finlands Svenska Socialförbund har haft äran att delta i samarbetet kring tidningen ända sedan SOS aktuellts födelse, och har de senaste 10 åren sett tidningen hitta sin plats på det funktionshinderpolitiska och socialpolitiska fältet. Vi ser fram emot att vara delaktiga i SOS Aktuellts fortsatta utveckling, förhoppningsvis i minst tio år till!

Ulf Gustafsson,
verksamhetsledare, Finlands Svenska Handikappförbund

Samarbetet kring SOS aktuellt har under sin 10-åriga historia raserat fördomar mellan olika handikappgrupper, vilka annars kunde ha förhindrat den gemensamma lagstiftning för alla personer med funktionsnedsättning som nu äntligen håller på att förverkligas. Samtidigt har en gemensam information för brukare, socialarbetare, tjänstemän och beslutsfattare stakat ut den väg till en ökad ömsesidig förståelse som präglar allt handikappolitiskt arbete idag.

Martin Relander,
styrelsemedlem, Finlands Svenska Handikappförbund

SOS Aktuellt är en tidning som produceras med små resurser, men som ändå har blivit en viktig röst inom den handikapp- och socialpolitiska debatten i Svenskfinland. Tidningen lyckas ge en realistisk och mångsidig bild av personer med funktionsnedsättning och ökar därmed förståelse för de handikappades livssituation. Speciellt med tanke på de förestående reformerna inom hälso- och socialvården är detta av mycket stor betydelse. ■

SOS Aktuellts 10-årsjubileumsseminarium

Det är givet att SOS Aktuellt firar 10-årsjubileumseminarium med temat Mångfald inom medierna! Jubileumsfesttalare Lina Thomsgård, doktor Klas Backholm och chefredaktör Pär Landor i all ära men vad är tanken bakom? Det ska jag berätta.

Det har nu åtminstone ett decennium aktivt talats om mångfald inom medier. På journalistutbildningarna ordnas en kurs i ämnet och på mediehusen har olika programförklaringar med mångfald i åtanke skrivits. Men hur har det gått? Ja, enligt mig så har det inte gått så bra. Åtminstone inte i Finland. Eller ska vi säga Svenskfinland? Och då tänker jag på både hur ofta personer med handikapp och/eller minoriteter syns i medier och hur många som synligt jobbar inom medier. Etniska minoriteter har ju börjat synas även hos oss men hur är det till exempel med personer med intellektuell funktionsnedsättning? I Sverige är de ju alltid långt före oss. Där har de bland annat länge haft en rullstolsburen programledare för SVT:s barnprogram Bolibompa. Och så har de populära ”Miffo-tv talkshow” på SVT2 och ”Mifforadio” på P4 som de själva genialt förklarar som ”*där programledare som har utvecklingsstörning möter normalpuckade kändisar*”. Miffo-programmen produceras av Utbildningsradion och sänds på bästa sändningstid. I Danmark har de TV-Glad som lanserats år 1999 som världens första tv-kanal för och med personer med intellektuell funktionsnedsättning. Glad Medier har i dag tv, radio och animation som de producerar både för public service och kommersiella stationer.

Så vad har vi i Finland egentligen på den här fronten? Vi har åtminstone inga aktualitetsprogram som har programvärdar med intellektuell funktionsnedsättning. Och på medieutbildningsfronten är det illa ställt, det finns överhuvudtaget ingen svenskspråkig medieutbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Men vi har Radio Valo och Kårkulla samkommuns lokala Snigel-TV i Vasa. Visst har även Yles realityserie *Toisenlaiset frendit* sänts sedan 2011 och 2012 fick dokumentärfilmen *Kovasikajuttu* om punkbandet **Pertti Kurikan nimipäivät** stor uppmärksamhet. Men räcker det? Nej, inte enligt mig. Visst vore det fint om det också i våra barnprogram som BUU-klubben och Pikku Kakkonen fanns en programledare med funktionsnedsättning. Och att det vore mer mångfald överhuvudtaget i våra medier. Detta vill vi diskutera!

Vi på SOS Aktuellt ville hylla tanken att alla mänskor är vackra och gjorde därför i april ett jubileumsnummer med ett modereportage där modellerna alla hade någon form av handikapp. Resultatet var bedårande och responsen fantastisk. Vi fortsätter givetvis detta arbete, hyllar mångfald och vill med detta seminarium väcka till liv mångfaldsdebatten som somnat in i vårt land. För där ute händer spännande saker! EU stöder mångfaldsprojektet Mediane (Media in Europe for Diversity Inclusiveness), i Sverige finns **Lou Rehnlund** som grundat Funkimodels Sveriges första modellagentur med annorlunda modeller och så förstås vår prisrosade huvudfesttalare **Lina Thomsgård** (se faktaruta)! Vi hänger på trenden och inbjuder till jubileumsseminarium! På inbjudningslistan finns representanter från de finlandssvenska mediehusen, professorer och doktorander i ämnet, mediestuderande, kollegor från när och fjärran och givetvis alla våra viktiga organisationer, samarbetspartners och övriga inblandade. Hjärtligt välkomna!

Daniela Andersson

Lina Thomsgård festtalare på SOS Aktuellt 10-årsjubileum!

I år är det 10 år sedan den första SOS Aktuellt såg dagens ljus. Vi firar det med pompa och ståt på jubileumsseminariet onsdagen den 22 oktober på G18 i Helsingfors! Temat är *Mångfald inom media.*

Preliminärt program

Seminarium kl. 13-16. Efter seminariet följer jubileumscocktail kl. 16.30-18.

Välkommen!
Chefredaktör ***Daniela Andersson*** och ***Anna Caldén***, ordförande för Finlands Svenska Handikappförbund

Festtalare 1
Pär Landor, chefredaktör Åbo Underrättelser, SOS Aktuellts 1:a chefredaktör 2004-2005.

Festtalare 2
Klas Backholm, doktor i utvecklingspsykologi, ansvarig för Mediahuset vid Åbo Akademi i Vasa.

Huvudfesttalare
Lina Thomsgård. Prisrosad svensk pr-konsult, DJ, radiopratare, mediepersonlighet och skribent. Grundare av Rättviseförmedlingen.

Paneldiskussion
Hur ser det ut med mångfalden inom våra medier? Festtalarna samt representanter ur finlandssvensk media. Panelen leds av Daniela Andersson.

Cocktail och mingel

Arrangörerna SOS Aktuellt och Finlands Svenska Handikappförbund förbehåller sig rätten att ändra programmet vid behov. Anmälningar och förfrågningar om jubileumsseminariet riktas till chefredaktör Daniela Andersson. daniela.andersson@kolumbus.fi

FAKTA: Lina Thomsgård

Är en svensk pr-konsult, DJ, radiopratare, mediepersonlighet och skribent boendes i Stockholm. Mest uppmärksammad är hon för att ha startat upp projektet Rättviseförmedlingen och varit nordisk PR-chef för Myspace.

Lina Thomsgård driver PR-byrån FRAU som jobbar med bland andra artisten Robyn. Thomsgård, som är feminist, startade Rättviseförmedlingen 2010 och blev snabbt uppmärksammad i svenska media. Sedan dess har hon omnämnts och fått otaliga utmärkelser och priser bland annat: Årets Stockholmshjälte, Årets Branschpersonlighet (finalist), Stora PR-priset (finalist), Årets Lobbyist - Resumé (hedersomnämnande), Årets Sociala Kapitalist 2010 – Veckans Affärer (finalist), Årets Bråkigaste Kvinnor – Passion for Business (#3), Årets Uppstickare – Shortcut (#3), Sveriges Vassaste Kvinnor – Veckorevyn (Lina Thomsgård), Gemensam Styrka – GS-facket med flera.

Rättviseförmedlingen hjälper medier, organisationer och projekt att hitta kompetens. Varje dag samarbetar över 60 000 rättviseförmedlare i sociala medier för att konstruktivt korrigera skevheter som bygger på stereotypa föreställningar om bland annat kön, ursprung och fysiska förutsättningar. Vi efterlyser och tipsar om folk, as simple as that. Målet är en rättvis representation i ett jämlikt samhälle. Rättviseförmedlingen grundades är en ideell förening vars arbete görs möjligt tack vare volontära krafter. ■

§ JURISTENS KOLUMN

I höst händer det mycket!

I höst händer det mycket, som påverkar oss alla. Den nya SOTE-reformen är ute på remiss, det vill säga på utlåtande, vilket innebär att det ges möjlighet att ge in åsikter om den föreslagna lagstiftningen.

SOTE-reformen innehåller bestämmelser om ordnande, produktion och finansiering av social- och hälsovården. Finland delas in i fem olika SOTE-områden. De stora frågorna gällande SOTE-reformen, är om det kommer att finnas tillgänglig högkvalitativ svenskspråkig service med valfrihet i hela landet, med andra ord kommer vi att få den service vi behöver och vill få, på svenska, på den plats vi vill ha och behöver den.

Ytterligare diskuteras, även i höst den fria rörligheten i EU. Får vi rätt till den sociala trygghet, som vi har rätt att få, enligt EU-lagstiftning. Det vill säga, när vi flyttar mellan länder, täcks vi verkligen hela tiden av något lands sociala trygghet, som det borde vara, för att skulle vara fri rörlighet, eller faller vi mellan stolarna, inget land vill ge oss social trygghet, när vi flyttar inom EU.

Bland andra områden som kommer att beröras i höst finns, bland annat vilka möjligheter personer med funktionsnedsättning har att komma ut på arbetsmarknaden/stanna kvar på arbetsmarknaden. Hur gör vi för att förbättra arbetsmöjligheter och arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning?

I höst fortsätter även arbetet med sammanslagningen av handikappservicelagen och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Här arbetar vi med målet att bäst försöka påverka och lyfta fram olika intressen inom olika områden, så att vardagen underlättas för så många som möjligt.

Ovanstående är en del av våra arbetsuppgifter som vi har nu i höst, förutom juridisk rådgivning, information, föreläsningar och annan intressebevakning. Vi vill lyfta fram hur det skall fungera, vara med och påverka, så att alla får en bättre plats att vara på, även i verkligheten. Samtidigt arbetar vi för rätten att få service på svenska.

Även du kan vara med och påverka genom www.otakantaa.fi eller genom att kontakta oss.

Cecilia Magnusson
Juridiskt ombud, SAMS

Cecilia Magnusson är vikarierande juridiskt ombud då Erik Munsterhjelm är tjänstledig. Cecilia är hemma från Stockholm och har en bakgrund från skattejuridik, socialrätt, förvaltningsrätt och har även arbetat på tingsrätt.

Charmiga marionetter berättar historier till rytmisk trummusik

En elefant, en orm och en krokodil. Och den blyga fågeln Blanka och den småkaxiga damen Liv. De ingår alla i paret Heidenberg-Agbazahous marionettfamilj och de berättar sina historier till rytmisk trummusik. I oktober uppträder de på Bokkalaset i Ekenäs för Ekskolans elever.

Camilla Heidenberg-Agbazahou och Georges Agbazahou berättar historier på sitt eget sätt. Med marionetter och till rytmisk och medryckande musik som oftast framförs på trummor. Marionetterna har de gjort själva av idel återvinningsmaterial.

Text och bild
Helena Forsgård

Två marionetter, en liten pojke och en elefant. Pojkens händer och fötter är gjorda av de torkade skalen av frukten kalebass. Skalen är lätta men samtidigt väldigt hårda.

Fågeldamen Blanca är en ståtlig skapelse som pryds av snäckor från en strand i Benin. Även näbben är gjord av stora snäckor.

Nästan vad som helst kan hända när Camilla Heidenberg-Agbazahou och Georges Agbazahou låter sina marionetter berätta sina historier. De utgår ofta från en känd berättelse, till exempel Rudyard Kiplings historia om hur den nyfikna elefanten fick sin långa snabel, men under resans gång kan berättelsen börja leva sitt eget liv.

– Någon i publiken kanske kommer med ett spontant förslag eller vi frågar vad som händer härnäst. Sedan spinner vi vidare på de förslag vi får, säger de båda.

Av strandfynd

Marionetterna har de gjort själva enligt västafrikansk tradition. Inget material är nyköpt, mycket är strandfynd från Georges hemland Benin i västra Afrika. Camilla visar sin första marionett som hon jobbade med på heltid under tre veckor, den småkaxiga damen Liv. Hennes händer och fötter är gjorda av upphittade flip flop-sandaler, kläderna sydda av gamla kläder, fyllningen i den runda magen är upphittad plast och huvudet gjort av skalet av en kalebass. Huvudet liksom skorna pryds av vackra virkade rosetter och i ögat blänker en blå glasbit.

Fantasin har få gränser när det gäller saker som kan återanvändas. Inne i elefantens snabel finns en myggsprejflaska och fotsulorna är stora snäckor som ger ett bra ljud när de stöter mot golvet. Marionetterna styrs med ett bambuhandtag där fisklinor, som är fästa vid strategiska platser på marionetten, löper samman. Genom att vicka på handtaget kan Camilla få Liv att promenera, vifta med armarna, skaka på knäna och vicka på rumpan. Bland annat.

River murar

Man kan inte låta bli att skratta när man ser Liv och de andra i aktion och det är det som är en av poängerna med marionetterna. De är så förlösande i sin framtoning. Lite ryckiga och knyckiga och ingalunda perfekta i sitt rörelsemönster men därför också så charmerande.

– Alla gillar dem, precis alla åldrar. Alla skrattar och många vill själva röra på sig när de ser dem. I Västafrika används marionetter ofta som budbärare. Om man låter dem förmedla information om exempelvis miljöförstöring har folk lättare att ta det till sig. De river murar, säger Georges.

Två musiker

Camilla och Georges, som bor i Mariehamn med sonen Joshua, 8 månader, är musiker i grunden. Camilla är pianist, utbildad vid Kungliga musikhögskolan i Stockholm och vid Sibeliusakademin, där hon även undervisat, och Georges är perkussionist och dansare. Han är akademiskt utbildad i Mali och även han har undervisat vid Sibeliusakademin. Han spelar bland annat olika afrikanska trummor och visar också ett instrument han skapat själv. Skalhalvor av kalebasser ligger i olika vattenbad, en kastrull, ett plastämbar och en fyrkantig plastbalja, och han skapar rytmisk musik när han trummar på de flytande skalen. Enkelt, billigt och fenomenalt.

– Tonhöjden varierar beroende på hur mycket vatten man har i kärlen!

Musiken är en mycket viktig ingrediens i historieberättandet. Den förstärker och knyter ihop berättelsen och marionetterna rör sig i takt till den. Om publiken vill dansa med är det välkommet! För det mesta är det George som står för musiken och Camilla som för marionetterna men om det finns ett piano i lokalen kan de båda byta roller.

– Efter framträdandet får alla som vill pröva på att föra marionetterna. Det går lätt att få dem att röra på sig, men det tar länge innan finliret sitter som det ska!

Paret har uppträtt och haft workshoper på olika håll i Svenskfinland och den 3 oktober kommer de till Bokkalaset i Ekenäs. De är inbjudna av SOS Aktuellt och uppträder för eleverna med särskilda behov i specialklassen vid Seminarieskolan.

Konst för barn

Paret har också grundat och driver med hjälp av donatorer och frivilliga Centre Academique des Arts Africains et d´écoutes i en fiskarby i Benin. De har ett hus i byn som är öppet för barn och unga i bygden och de får testa på musik och olika konstformer under ledning av kunniga vuxna. Mycket av den konst som skapas görs i likhet med marionetterna av återvinningsmaterial och på så sätt är verksamheten även ett sätt att väcka miljömedvetenheten.

– Det finns inget liknande för barnen i området och 25-30 kommer varje gång, berättar Camilla och George. ■

SOS Aktuellt på Bokkalaset!

SOS Aktuellt är stolt ny samarbetspartner på Barnens och de Ungas BokKalas (BUK) i Raseborg i år! Fredagen den 3 oktober ordnar SOS Aktuellt och Finlands Svenska Handikappförbund skräddarsytt program, World Music Systems marionettshow, för klassen med eleverna med särskilda behov vid Seminarieskolan.

Specialeleverna som får ta del av åländska **Camilla Heidenberg-Agbazahou** och **Georges Agbazahous** medryckande marionettshow ”Storytelling” är från klass 1 till 9 vid Seminarieskolan i Ekenäs. Detta är ett tillskott till det ordinarie programmet för BUK eftersom det tidigare inte ordnats specialprogram för denna elevgrupp.

– Det är ett jätte fint initiativ som vi helhjärtat stöder och välkomnar med öppna armar. Det ska bli roligt att se hur eleverna tar emot showen, säger rektor **Mia Haglund** på Seminarieskolan.

Alla svenskspråkiga skolor i Raseborg får under BUK författarbesök. Eleverna med specialbehov har tidigare deltagit som de övriga klasserna men har inte alltid helt kunnat ta del av programmet. Inom gruppen finns ungdomar med utvecklingstörning och multihandikapp som har ett omsorgsprogram via Kårkulla. Då Bitte Westerlund kontaktade SOS Aktuellt angående saken så ville vi ju absolut vara med!

– Vi är jätte glada att få SOS Aktuellt som medarrangör för de här eleverna. Dels då vi inte riktigt har resurser för just dessa och sen att de får program som de säkert får utbyte av också, säger **Bitte Westerlund** som är programkoordinator för Bokkalaset.

World Music Systems marionettshow ”Storytelling” med musik, som SOS Aktuellt och Finlands Svenska Handikappförbund bjuder på, kan garanterat alla ta del av och njuta av oberoende ålder eller handikapp. Enligt afrikansk tradition används marionettdockor i kommunikation och för att lindra stress. De används både i terapeutiskt och utbildande syfte men mest för att få folk att le! Läs mer i artikeln här invid, www.worldmusicsystem.com och www.bokkalaset.worldpress.com.

Daniela Andersson

Allt är möjligt!

I december sker det i Vasa. Missa inte evenemanget Allt är möjligt - Kaikki on mahdollista den 3 december på den Internationella handikappdagen i Botniahallen i Vasa!

Under hösten 2013 fick funktionshinderorganisationerna i Vasa en idé om att arrangera ett evenemang där man tar fasta på möjligheterna istället för hindren. Inspirationen till evenemanget kom när vi hade lyssnat till **Mikael Andersson** under SAMS årliga konferens i Tammerfors. Vi var rörande överens om att Andersson också behöver inspirera i Österbotten. Vi började planera och fundera hur vi kunde samarbeta och hade därmed inlett ett gemensamt tvåspråkigt projekt vid namnet Allt är möjligt – Kaikki on mahdollista. En av de viktigaste målsättningarna med projektet är att vi vill betona styrkan i samarbetet över språkgränser, mellan kommunala aktörer och tredje sektorn. Vi tror att alla är en viktig resurs. Vi vill spränga fördomar och hoppas genom projektet väcka inspiration och ge upphov till ny kunskap. Vi tror att det på lång sikt bidrar till att förhindra att fördomar uppstår i första taget.

Vad händer?

Mikael Andersson från Sverige, som lever utan armar och ben, är huvudtalare och inspiratör. Andersson har alltid fått kämpa sig till det som andra tar för givet. **Jukka Jokiniemi** är vår andra inspiratör som kommer att föreläsa på finska om hur det är att leva som synskadad och om hur ingenting är omöjligt. Vikten av att bemöta varje människa enskilt som individ och att hitta lösningar som fungerar är det vi vill förmedla med evenemanget. Vi tror det är viktigt att få rätt och saklig information om hur man bemöter personer med olika funktionsnedsättningar samt hur ge och få rätt sorts hjälp och stöd. Samtidigt hålls en mässa med olika aktiviteter, förevisning av hjälpmedel, organisationer och mycket mer. Programmet klarnar under hösten. Reservera hela dagen!

För vem? Vi vill nå en bred publik. Vi önskar att beslutsfattare, föreningsaktiva, personer med funktionsnedsättning, anhöriga, studerande och professionella inom olika branscher och elever i grundskolor får nya infallsvinklar, information och inspiration. Föreläsningarna simultantolkas till det andra inhemska språket.

Arrangörer och samarbetsparter: Vasanejdens föreningar r.f., Distriktsföreningen Vasa Svenska Synskadade r.f., Vasa stads handikapp- och tillgänglighetsombud, Handikapprådet i Vasa, Handikapprådet i Korsholm, Finlands Svenska Handikappförbund, Korsholms kommun, Folkhälsan, Vasa stad, Svenska Österbottens Anhörigförening r.f., Vasanejdens Andningsförening r.f., Svenska hörselskadade i Vasanejden r.f.

Ifall ni har frågor, tips eller synpunkter om evenemanget, tveka inte att ta kontakt! Planeringen av evenemanget lever ännu. Vi ses den 3.12!

Anna Caldén
Ordförande för Finlands Svenska Handikappförbund
e-post annacalden@gmail.com, tel nr 0500-569622

Jörn Donner donerar till Akson!

Jörn Donners stil är sig tack och lov lik i nya romanen Son och far, som kom i bokhandlarna denna vecka. Det som däremot är nytt är att för varje såld bok erlägger Jörn Donner en euro till de ryggmärgsskadades förening Akson rf.

Det här intresserar ju SOS Aktuellt väldigt mycket som väl känner och skrivit om Akson flera gånger. Så jag kontaktade förstås **Jörn Donner** och Aksons organisationssekreterare **Anni Täckman**.

– Akson har hjälpt mig i många saker. Utan dem hade jag inte kunnat skriva. Ryggmärgsskadade som talat med mig. Men också läkare, sjukvårdare etc. Jag höll tal om detta på Aksons årsmöte härom dagen, säger Jörn Donner.

Donner har skrivit en not i slutet av boken som lyder: ”Denna roman har många faddrar, läkare, poliser, sjukvårdare, ryggmärgsskadade. Utan deras hjälp hade jag inte kunnat skriva.” I boken råkar en av huvudpersonerna ut för en ryggmärgsskada till följd av en olycka. Donner ville skriva om ett speciellt ämne som berör, bakom sig hade han bland annat egna sjukdomar. Så han gjorde oerhörd bakgrundsforskning i ämnet och kontaktade därför Akson. Han har intervjuat ett tjugotal personer i frågan, följt med operationer och samtalat med läkare. Boken som varit en enorm utmaning för Donner, har höll på med den flera år, har legat på hyllan många gånger just på grund av den omfattande researchen. Bland annat så dog en av chefsläkarna tragiskt som han haft tät kontakt med och därför blev manuskriptet än en gång satt åt sidan. Festfolket på Aksons 5-årsjubileum fick höra hela historien förra veckan.

– Det är en fantastisk sak att vi får sådant stöd av Donner! Äntligen vill någon berätta om ämnet. Det finns minsann inte många romaner som tar upp ryggmärgsskador. Det är säkert många som kan identifiera sig och får stöd av boken. Donner berättar inte rakt av våra berättelser utan ville hitta känslan och pejla den via oss! Jag väntar med spänning på om jag får ett eget exemplar, berättar Anni Täckman som är en av de intervjuade.

Daniela Andersson

En arbetsillustration av den vackra jackan i ylle.

Cecilie Blom Riecke iklädd sin egen design.

”A view from a imperfect mind”

Rubriken, det engelska uttrycket, säger allt. Jag vill inte ens börja översätta det. Det är rubriken på danska Cecilie Blom Rieckes slutarbete från Köpenhamns Mode- och designskola. Ett diplomarbete och en kollektion som förutom vacker design ger en lektion i psykiskt illamående.

Text och bild **Daniela Andersson**
Illustrationer **Cecilie Blom Riecke**

Jag träffar **Cecilie Blom Riecke** under den världsberömda modeveckan i Köpenhamn första veckan i augusti. När jag bläddrar i hennes minutiöst utarbetade projektmapp presenteras hjärtklappning, stress, paranoia, panikattacker, ångest och klaustrofobi på ett konstnärligt och sakligt men samtidigt väldigt smärtsamt och talande sätt.

– Min frågeställning från början var hur jag kan göra en kollektion av vackra kläder som gör det enklare att relatera till psykiska sjukdomar och symtom. Jag ville översätta något obegripligt och osynligt till något visuellt och handgripligt, berättar Cecilie.

Och den här 25-åriga vackra kloka unga damen har lyckats på alla plan.

– Cecilie är den enda i hela skolan som någonsin fått fulla poäng i alla bedömningar i ett slutarbete. Toppbetyg i allt från kreativitet, idé, design, illustration, arbetsteckning och projektmapp till teknik, tillskärning, mönster, passform och sömnad, berättar hennes finlandssvenska lärare **Viveca Åkerblom** som har rötterna i Ekenäs men har bott över fyrtio år i Köpenhamn.

Viveca är stolt över sin elev. Hon har jobbat på designskolan i många år, som konstruktör och lärare i tillskärning, och sett många unga och lovande designers genom åren. Cecilie ler förläget över berömmet, det var inte alls självklart att hon skulle ge sig in i den tuffa designbranschen. Föräldrarna avrådde och bad henne satsa på ett säkrare kort så hon började studera ekonomi och business men märkte snart att det inte fungerade. Hon beslöt sig att inte lyssna på föräldrarna utan följa sitt hjärta.

– Idag stöder de mig helhjärtat. Jag har alltid tecknat, min farfar lärde mig, och min gammelmormor var sömmerska. Jag dansade mycket då jag var barn och designade redan då dräkterna till uppvisningarna. Jag sa hur jag ville ha dem och farmor sydde, berättar Cecilie.

Perfektionist

Det är en tuff hård värld vi lever i. Kraven att lyckas och göra bra ifrån sig medan man är ung är orimliga. Ungdomar blir dragna i alla riktningar väldigt tidigt i fråga om studier och yrkesval. Cecilie medger att hon är perfektionist och har alltid haft höga krav på sig själv.

– I gymnasiet pressade jag mig själv för hårt och fick depression. Psyket reagerar hårt på stress. Men det är fortfarande tabu att tala om psykiska sjukdomar. Jag ville göra något konkret av symtom som det inte är accepterat att tala om, förklarar Cecilie.

Också i designskolan fick hon problem i början med de inre kraven.

– Jag grät väldigt mycket under det första projektet. Jag försökte göra någonting som läraren tyckte om eftersom jag inte litade på mig själv.

Hon tackar den trevliga studiemiljön och de professionella lärarna för att hon började känna sig säker.

– Jag har lärt mig att det alltid kommer någonting gott även ur ett misslyckande.

Visuell panikattack

Cecilie har inte själv upplevt alla psykiska symtom som hon beskriver i slutarbetet. Men panikattacker har hon lärt sig att leva med och beskriver dem visuellt som ”en minut med panikattack i mitt huvud”. Hon beskriver panikattackerna väldigt slående som knutar och designade en stilig svart väst av tiotusen knutar. Då attackerna kommer känns det som om det uppstår knutar i ens inre. Ångesten beskrivs som päls av tibetansk get, fjädrar och hår. Paranoia beskrivs via ögat och Cecilie har hittat päls med virvlar som ser ut som ögon. Dessa används som detaljer här och där på krage, ärmar och fåll i plaggen.

– Klaustrofobi har jag inte själv upplevt men har vänner som beskrivit den fruktansvärda känslan. Jag har flätat läderband och gjort olika dekorationer och detaljer av dem som symboliserar den känslan.

Cecilie beskriver vad dagens krav gör med en ung mänska. Många upprätthåller en fasad som skydd för sitt osäkra inre eller så måste man reagera som ett rovdjur för att komma dit man vill. Illustrationerna visar en kvinna som täcker sitt ansikte med en mask som ser ut som en varg. Slutarbetets alla delar från synopsis till projektmapp och färdig kollektion går hand i hand. För varje symtom har Cecilie illustrerat begreppen både i text, bild och med en provbit av materialen så som sig bör. Varje detalj har en betydelse och det är här översättningen från mentalt till visuellt sker. Allt i projektmappen går i svart och vitt medan kollektionen går helt i svart, grått och purpur och materialen varierar mellan silke, bommull och spännande stretchläder och så alla dessa detaljer i olika sorters päls, fjädrar, hår, skal och metallspännen. Resultatet är hårt men elegant och feminint med en tvist.

Västen av tiotusen knutar är både inspirerad av och beskrivande för en panikattack. Byxorna med många spännen och flätade detaljer beskriver de band som hindrar dig att göra det du älskar men inte längre klarar av på grund av ångesten.

Knutarna i närbild. Panikattacken gör att det knyter sig och man trasslar in sig i sitt inre och har svårt att hitta ut.

I projektmappen beskriver Cecilie paranoia via ögat. Hon har hittat päls vars virvlar påminner om ögon. Den kan exempelvis användas som en scarf.

Show för prinsessan Benedikte

Trots toppbetyg är branschen olidligt hård för en ung nyutexaminerad designer. Du måste ha rätt kontakter och startkapital.

– Anställningskraven är omöjliga, arbetsgivarna vill att man ska ha erfarenhet men hur är det möjligt då man just kommit ut ur skolan? De vill också att man ska jobba gratis tills man fått erfarenhet men hur ska man då kunna leva? undrar Cecilie.

Framtiden är ännu osäker. Första etappen är skräddarföreningens årliga show, Laugenes opvisning, i oktober dit Cecilie blivit uttagen just med denna diplomkollektion. Det är en stor ära för en ung designer att få visa sin kollektion på Laugenes, vars beskyddare är hennes kungliga höghet prinsessan Benedikte. Det är en aldrig förr skådad kollektion med en stor tanke bakom som absolut tål att ses.

– Meningen med min kollektion är inte en lösning på problemen utan som en inspiration hur man kan skapa ett nytt tankesätt om psykiska åkommor i den offentliga debatten. Jag vill säga att det är normalt att vara onormal, avslutar Cecilie. ■

Cecilie tillsammans med sina mentorer konstruktör och lärare i tillskärning Viveca Åkerblom och assisterande rektor Henrik G. Folden.

Saga och sanning om Sagahemmet

Grov misshandel på Sagahemmet i Sibbo? Att personalen skulle ha tillfogat försvarslösa personer med funktionshinder allvarlig skada? Om inte saken vore så allvarlig hade man kunnat ta de senaste veckornas nyheter kring Kårkullas boende för en rötmånadshistoria. Men riktigt så är det tydligen inte, dessvärre. Samtidigt finns det mycket som tyder på att affären fått onödigt stora proportioner.

Låt mig genast understryka att jag absolut inte vill förringa allvaret i anklagelserna. Eventuella övergrepp mot invånare på ett serviceboende är alltid allvarliga, och mer så ju mindre dessa kan försvara sig. Men redan nu är tre utredningar på gång, dvs. av polisen, av regionförvaltningsverket och av Kårkulla själv, så det finns knappast så mycket att tillägga.

Men visst finns det mycket som förvånar. Att det har brustit på många nivåer är uppenbart. Mest iögonenfallande kanske den lokala och regionala ledningens oförmåga eller ovilja att i tid hantera frågan. Må vara att problem inom en stor organisation ofta fastnar halvvägs, och aldrig når de ansvariga högre upp. Men allt detta är sådant som Kårkulla nu får ta itu med, ordentligt. Organisationen är ju redan från tidigare hårt prövad av reformerna inom social- och hälsovården, och kunde gärna besparas de svallvågor av kritik som en skandal av Sagahemmets kaliber ofrånkomligen drar upp.

Det som förvånat mig mest är polisens sätt att agera, låt vara att det förmodligen skett som en reaktion på den snabbt framväxande offentliga diskussionen. Och det är kanske här en del av problemet ligger, dvs. i dynamiken mellan polis och medier. Här tycker jag mig se delvis nya och oroande tendenser.

Det var många som satte morgonkaffet i vrångstrupen av nyheten om att polisinrättningen i östra Nyland inte bara var snabb med att göra en egen brottsutredning utan också valde att rubricera det grov misshandel. Överraskande därför att inte ens de anställda hade antytt något i den vägen utan endast talat om övergrepp av lindrigare art. Orsaken till brottsrubriceringen är förmodligen att offren pga. sitt handikapp varit oförmögna att försvara sig, och varje form av övergrepp därför är så mycket allvarligare.

Ändå frågar jag mig om inte polisen har överreagerat, även om det skett som en reaktion på den typ av domstol rapporteringen i medierna började utvecklas till. Jag frågar mig alltså om man på polishåll har velat visa att man kan, och känt sig tvungen till, att reagera snabbt och effektivt, provocerade av diskussionen i offentligheten och de sociala medierna. Det var säkert ingen slump att polisen häromdagen påminde om att de nu finns också på Facebook. Polisen bör självfallet följa med sin tid, och utnyttja nya plattformer för sin kommunikation med allmänheten - men det gäller också att kunna stå emot de stormar som sekundsnabbt drar upp i de nya medierna. Att polisen tidigare ofta varit övermåttan trög är sant, men det är inte heller bra att rusa iväg när den moraliska paniken tar överhanden.

Som sagt; flera utredningar är på gång och vi får utgå ifrån att saken blir i grunden utredd. Och väl så, eftersom varje form av övergrepp på ett boende av Sagahemmets karaktär är oacceptabelt. Men om det finns fog för misstanken att spelet mellan journalister och polis i det här fallet har påverkat processen, och man från polisens sida haft behov av att snabbt ta över kontrollen för att inte framstå som kall och oengagerad, borde man kanske också diskutera den sidan av saken? Polisens framtida trovärdighet förutsätter att den inte framstår som en alltför aktiv part i målet.

Jag påstår inte att polisinrättningen i östra Nyland nu har agerat så. Men jag tror inte heller att de enda skyldiga står att finna bland tidigare eller nuvarande anställda på Sagahemmet, eller inom Kårkullas organisation i övrigt.

Thomas Rosenberg

Flitig träning gav mästerskap

Rullstolsdans är en mycket bra motionsform intygar alla tre medlemmar som SOS Aktuellt träffade i Allaktivitetshallen i Kokon vid terminstarten i augusti. De har varit aktiva alltsedan starten år 1999 och främst uppskattar de gemenskapen i gruppen, som är ett glatt och avslappnat gäng.

Karin och Gustav Antell på World Cup i Holland.

Text **Christina Lång**
Bild **Maj-Britt Antell**

Syskonen **Karin** och **Gustav Antell** har hela sitt liv suttit i rullstol. De trivs med den fartfyllda rullstolsdansen i Wendarit, där yngsta medlemmen är 16 år och äldsta 69 år. I gruppen är sju kvinnor och fem män. Av de tolv medlemmarna är tre stående dansare.Båda deltar gärna i tävlingar. De har deltagit fem gånger i HOLLAND DANS SPEKTAKEL som ordnas varje påsk i Cuijk i Holland. Påsken 2014 var de igen med i den finländska gruppen som bestod av elva tävlande par. Den här gången dansade Karin och Gustav bäst i pardansen och blev mästare i World Cup duo 1 Standard-klassen.

– Det var första gången i finska rullstolsdansens historia som vi fick höra Vårt land under prisutdelningen. Nationalsången spelas endast för vinnarna i World Cup-klasserna. På söndagen spelades Polens, Finlands och Ukrainas nationalsånger. Det var en magisk och högtidlig känsla att sitta och sjunga med. Sällan har jag varit så stolt, inte bara över min och Gustavs prestation, utan över hela vårt team. Vi hade en god gemenskap och hejade flitigt på varandra, säger Karin.

Finland kammade hem fyra guld, tre silver och en bronsmedalj. De populära tävlingarna ordnades i år för 26e gången och bland arrangörerna finns en tidigare tävlingsdansare som själv numera är rullstolsburen. Deltagarna kommer från cirka tjugo länder årligen.

– Det är ingen turistresa, intygar båda. Första dagen är det seminarium och tävlingarna går av stapeln de två följande dagarna. Vi har lärt känna flera dansare från Norge och Danmark, men saknat deltagare från Sverige.

Resan gick bra efter det första strulet i flygplanet. Hela gruppen med assistenter, trettio personer hade placerats på olika håll i planet. Det krävdes en del omplaceringar för att deltagarna skulle få sitta bredvid sina assistenter. Deltagarna betalar största delen av resan ur egen ficka. I år hade Gustav och Karin fått resebidrag från Folkets Bildningsförbund.

Syskonen Antell tävlar också i singelklass. I årets FM-tävlingar i Lojo blev Karin tredje och Gustav fjärde.

Kommande november ordnas europeiska mästerskap i Polen. Wendarit avvaktar ännu sitt deltagande där.

Olika former av dans

I *singeldansen* dansar man ensam i sin rullstol. När två rullstolsburna dansar heter det *duo*. I *kombidansen* dansar en stående med en rullstolsburen person. I tävlingar ska det vara en kvinna och en man för att få delta i Worldcup-klassen, medan dansarna i debutant- och amatörklasserna kan vara av samma kön.

– I pardansen är det Gustav som för. Han har gott musiksinne, berömmer Karin sin bror.

Annika Skog har också varit med och dansat redan från början. Hon har inget eget par så hon dansar för det mesta singeldans.

– I gruppdanserna är det friare musik i modern tappning, förklarar de tre ivriga dansarna. Enda kravet att få vara med är eget intresse och ett visst rytmsinne.

– Utan Pirjo som är hjärnan bakom den lyckade verksamheten, skulle vi inte ha nått så här långt. Tolv personer är en lämpligt stor grupp, tycker Annika, Karin och Gustav.

Wendarit tränar på sommaren i Kokonhallen och vintertid i Gammelbacka skola. Det råder brist på lärare i rullstolsdans. Numera utbildas dock både domare och klassificerare också i Finland. Tidigare kom de från något annat land. Klassificerarna utvärderar funktionsförmågan och delar in deltagarna i två klasser.

Livet är inte bara dans

Alla tre är i lämplig medelålder och aktiva i olika sammanhang. Karin är styrelsemedlem i Finska rullstoldansförbundet och sekreterare i Wendarit. Hon gör också webbsidorna för Wendarit och rullstolsdansförbundet. Hon bor i egen hyreslägenhet i Estbacka och klarar sitt dagliga liv med hjälp av personlig assistent. Hon sjunger i Box Sångkör där Gustav är körledare. Han sjunger i Runebergskören och har ett eget band som ställer upp på olika fester och tillställningar. Han är också medlem i Skipper rf där Karin är styrelsemedlem. Det är en fritids- och rekreationsklubb som gör aktiviteter med marinanknytning för personer med funktionsnedsättning. Gustav bor ännu i föräldrahemmet.

Annika, som förlamades som trettonåring, har utbildning inom merkantila området och har arbetat på olika ställen. Just nu börjar hon med nya uppgifter på Monipalvelukeskus DUUNI. Hon bor i egen lägenhet i Borgå och får hjälp av en personlig assistent. Hon har skrivit boken *Livsglädje* om sitt händelserika liv. Den utkom år 2005. Alla tre har egen bil och kan röra sig självständigt och delta i olika aktiviteter. De är i stort sett nöjda med sina liv och sprider glädje omkring sig. Om de hade mera pengar skulle de helst satsa på ny bostad och delta i flera tävlingar för rullstolsdansare. ■

VAD ÄR WENDARIT rf?

WENDARIT rf i Borgå är en tvåspråkig förening för personer som utövar rullstolsdans. Av de tolv medlemmarna är tre stående dansare och resten sitter i rullstol. Föreningen ordnar regelbundna träningar två gånger i veckan, läger och tävlingar. Medlemmarna uppträder gärna inför publik. Eldsjälen i verksamheten är **Pirjo Malmberg-Tarvonen**, som också är ordförande i Finska rullstolsdansförbundet. Lördagen den 30.8. klockan 13 uppträder Wendarit i Konstfabriken på stadsfestivalen Moon River i Borgå.

Minoritetsmingel på Hanaholmen

Första veckan i juni ordnade SAMS och Finlands Svenska Handikappförbund tillsammans med en hel hög andra samarbetspartners det lyckade seminariet *Minoriteter och dubbelminoriteter* på Hanaholmen i Esbo. Deltagare och föreläsare från hela Norden förkovrades i minoriteters och dubbelminoriteters situation, minglade och trivdes under två soliga dagar.

Text och bild
Daniela Andersson

Tjejlunch! Från vänster Finlands Svenska Handikappförbunds ordförande Anna Caldén, Malin Gustavsson från Ekvalita, Ilona Salonen från SAMS, juridiska ombudet Cecilia Magnusson och personliga assistenten Mikaela Norrteir.

Minoritetsombudet Eva Biaudet berättade om vad som händer då Finland får en diskrimineringsombudsman.

Farah Ghahramani (till vänster) och Tuija Sarvi från Hilma, centret för handikappade immigranter.

En glad Lena Wenman från Finlandssvenska teckenspråkiga rf.

Muluken Cederborg som är styrelsemedlem i SAMS höll de avslutande orden för seminariet.

Handikappförbundets Ulf Gustafsson (till vänster) trivdes och John-Ingvard Kristiansen från Norge berättade om hur personer med funktionsnedsättning med samisk bakgrund har det.

Forskare Öystein Spjelkavik från Norge berättade vad vi ska förvänta oss av en så kallad job coach eller ”employment specialist” som jobbar med arbete med stöd.

Pernilla Nylund och Sonja Wickman från Psykosociala förbundet rf hade ett lyckat seminarium.

Janne Kankkonen, från Finlandssvenska teckenspråkiga rf, presenterade seminariets mest påtagligt gripande föreläsning om hur illa ställt det är för finlandssvenska teckenspråkiga.

Nöjda deltagare! Martin Relander och Margareta Pietikäinen.

Danska Leni Grundtvig Nielsen (till vänster) och Sara Kudsk-Iversen från projektet ”Dobbelt minoriteter” stortrivdes på Hanaholmen.

Jordbrukare och snickare trots endast en arm

Kurt Nord i Närpes skadades i unga år i en traktorolycka. Sedan dess, 1979, har han bara haft en fungerande arm men har ändå satsat helhjärtat på jordbruk och snickeriverksamhet. Ännu en gång kan man fascinerat konstatera att en funktionsnedsättning inte behöver innebära en omöjlighet att bedriva ett praktiskt inriktat arbete som jord- och skogsbruk.

Barnbarnet Arvid tycker om att umgås med sin farfar och följer gärna med i traktorn. Traktorn har anpassade växel- och manöverspakar som är lämpliga att hantera med vänster hand.

Text och bild
Mathias Krook

– Det går nog bra att jobba om man funderar ut olika lösningar som exempelvis att anpassa manöverspakar och växlar i traktorn och tröskan så att jag kan använda vänster hand, eftersom den högra handen saknas, säger närpesbon **Kurt Nord** positivt.

I april i år var det dock dags för generationsväxling på gården då son **Magnus** tog över. Kurt själv har varit landsbygdsföretagare sedan 1981-82 då han började arrendera hemgården av sin far. Han hade också höns men slutade med det runt 2002.

– Jordbruket på 18 hektar har jag behållit på samma nivå under hela karriären. Skogsbruket omfattar 36 hektar. Med dagens mått är vårt jord- och skogsbruk i mindre laget men är ypperligt till storleken om man också har ett huvudsakligt jobb och jordbruket som sidojobb, poängterar Nord.

Nya satsningar i maskinparken gjordes efter olyckan 1979 för att underlätta jordbruksarbetet. En högkippningsvagn anskaffades för att slippa arbetet med småsäckarna, som då vägde 50 kilo per säck.

– I högkippningsvagnen fick jag ju i mera konstgödsel och utsäde och hanteringen underlättades väsentligt vid sådden på våren. Även en ny traktor anskaffades samtidigt.

12 miljoner ägg med en hand

Från 1984-85 blev Kurt helt egen jordbrukare till gården. Under den tid som han hade höns plockades 12 miljoner ägg med en hand och utan någon automatik. Kurt har också egenhändigt gjorda hjälpmedel som varit till god hjälp i jordbruket.

– Ibland har det varit knepigt med vissa arbetsmoment då man borde ha två händer. Bland annat när man ska skruva och reparera maskiner och andra grejer som hör till gårdens maskinpark. Men då har jag försökt se om någon har haft möjlighet att bistå med hjälp.

– I skogen har jag en omgjord röjsåg som är anpassad för att kunna användas med vänster hand liksom en enhandsmotorsåg. Jag har avverkat ved för husbehov och vindfällen med motorsågen. Inför förnyelseavverkningar har jag förhandsröjt med röjsågen men några större gallringar eller avverkningar av stockskog gör jag inte utan anlitar då skogsmaskinsentreprenörer.

– I jordbruket har de huvudsakliga grödorna varit korn och havre med tanke på den tidigare hönsnäringen men jag provade även på rybs efter att hönsen åkte ut.

Stort snickeri

Snickeriverksamheten påbörjades år 2000 för att få ett komplement till jordbruket. Det utvecklades till ett omfattande företag med ett antal anställda. Som mest tillverkades cirka 200 mindre byggnader per år, så som lusthus, lekstugor, förråd och även trädgårdsmöblemang samt träkomponenter till karosserifabriker. Under de mest aktiva åren och mestadels vintertid var snickeriet en heltidssyssla för Kurt och hans anställda. Men efter några intensiva år märkte han att arbetet med snickeri och jordbruk började ta ut sin rätt både i den skadade och den friska armen. Orken var inte densamma.

– Under de senaste fem åren har snickeriet bantats ned på grund av värk i den skadade armen och förslitningar i den friska armen. Dessutom ville jag inte heller att jordbruket skulle bli lidande. Därför är snickeriverksamheten minimal idag. Jag gör endast små snickeriprodukter på beställning men det hela tar jag numera som en avkoppling och hobby, poängterar Kurt.

– Det har ändå gått bra med allt arbete även om man har en arm. Det underlättar väsentligt då det idag finns maskiner såsom spikmaskiner, borrmaskiner som går med tryckluft och sågar som kan hanteras med foten. I snickeriet finns en specialgjord såg som jag hanterar med foten förutom med vänster hand. Det är klart att snickeri och jordbruk tar på om man bara har en arm men man måste ändå försöka att göra sitt bästa.

Enligt Kurt blir man försiktigare med olika arbeten när man blir äldre. Speciellt om man har ett funktionshinder. Han har nyligen blivit pensionär men vid behov hjälper han sonen. Under tröskningen kör Kurt hem spannmål till torken medan sonen tröskar spannmålen.

– Sommaren har varit fin även om det har varit torrt i markerna. Vi kan konstatera att sommarvädret har varit ypperligt för att kunna vistas mycket ute vid havet och i båt. Jag och min familj tillbringar mycket av den lediga tiden på sommarstugan i Närpes men även ute i Bergö skärgård i Malax där vi också har en sommarstuga via svärföräldrarna. Det är en skön avkoppling att vistas vid havet eller att åka ut på en båt- eller kajaktur, avslutar Kurt Nord. ■

Kurt Nord, jordbrukare och snickare, tillsammans med sonen Magnus och barnbarnet Arvid hade vid intervjutillfället påbörjat tröskningen av havre.

"Det är så kallt här, det beror väl på att ni måste springa och gå fort för att inte frysa ihjäl."

Moussa Thiare anser att utbildning är nyckeln till ett bättre liv. Han vill bland annat jobba för att personer med synnedsättning ska sysselsättas i Senegal.

Inspirerande besök från Senegal

Det är en ovanligt kall dag i maj då vi får en lite ovanligare gäst till kontoret i Vegahuset. Södra Finland har precis dragits med vårens första värmebölja och temperaturen har sjunkit med över tio grader över en natt. Vädret är något de flesta kommenterar den här dagen. Det är också ett samtalsämne med senegalesen Moussa Thiare som för tillfället befinner sig i Helsingfors.

Text **Henrika Juslin**
Bild **Tina Kärkinen**

Moussa sitter i SAMS kök och vänder på huvudet då han hör att någon kommer in. Han hälsar entusiastiskt på alla som kommer fram och hälsar. Det är Moussas första besök i Finland. Han är här tillsammans med Gunilla Löfman, SAMS tidigare ordförande och numera styrelsemedlem. Moussa och Gunilla har tidigare träffats genom internationella konferenser och har hållit kontakt gällande synskadefrågor. Moussa, som själv har en ögonsjukdom, har besökt Sverige och nu Finland för att bland annat bekanta sig med talböcker och talsyntes.

Vi har många frågor till Moussa och diskussionen vid kaffebordet tar inte slut i första stund. Alla vill höra hur det är att vara synskadad i Senegal och hur det kommer sig att Moussa nu besöker Norden.

– Jag har haft min ögonsjukdom sedan jag var barn. I skolan fanns det inte mycket hjälpmedel för mig. Vi har bland annat inte talböcker och andra anpassade läromedel i Senegal.

Synskadad i Senegal

Moussa klarade sig bra i skolan trots sin ögonsjukdom och fortsatte studera vid universitetet i Dakar. Han har magistersexamen i projektplanering och ledarskap och är i dag ansvarig för handikappfrågor och sociala frågor vid universitetet. Moussa jobbar också aktivt för att förbättra de synskadades position i Senegal. Han är för tillfället generalsekreterare vid förbundet The Senegalese Amity of the Blind.

– Allting är väldigt välorganiserat här i Finland. Det är rent på gatorna och det finns pratande trafikljus. Jag har upplevt mycket under min resa i Sverige och Finland och jag kommer att ta med mig många idéer och förbättringsförslag hem. Det enda som stör mig är ljuset, jag har svårt att somna på kvällen eftersom det är ljust ute hela tiden, säger Moussa och skrattar.

Moussa berättar att det inte är lätt att leva med en synnedsättning i Senegal. Det finns inget system eller nätverk som stöder de här människorna. De flesta är arbetslösa och lever på gatorna. Det är vanligt att man måste tigga för att klara sig.

– Det gjordes ett försök till att bryta tiggarmönstret i Senegal. De som förr gick från dörr till dörr och tiggde mat och pengar kunde nu ge någonting litet i gengäld som till exempel en tvål.

Överlag är folk mycket hjälpsamma och tar hand om varandra i Senegal. Moussa kände redan efter en kort tid i Norden att samhällsklimatet är annorlunda.

– Jag har upplevt att det inte är riktigt samma kultur här. I Senegal kan jag alltid lita på att någon hjälper mig gå över gatan, här finns det trafikljus som tickar så jag behöver inte den mänskliga hjälpen. Det är ju såklart bra med teknik som hjälpmedel men det ersätter inte den mänskliga kontakten.

Lyckad resa

Moussas besök i Norden innehåller många programpunkter. Han har besökt många olika förbund, föreningar och statliga ämbetsverk. Efter några timmar i Vegahuset ska Moussa och Gunilla vidare på middag. Han har ännu några dagar kvar av sin resa, sedan åker han hem och fortsätter jobba med det han brinner för, att förbättra vardagen för dem som har det lite sämre ställt.

Moussa har också en teori om varför tempot är högre i Finland och varför människorna verkar mer stressade och upptagna.

– Det är så kallt här, det beror väl på att ni måste springa och gå fort för att inte frysa ihjäl, skrattar han. ■

”Nej, jag kan inte vara psykiskt sjuk!”

Päivi Storgård är redaktören som var med och startade programmet Aamu-tv. Hon har även ett förflutet på tidningen Anna. Numera ägnar hon sig åt politik, hon är vice ordförande för Svenska Folkpartiet och under våren ställde hon upp som kandidat i EU-valet.

Päivi Storgård funderade mycket på hur omgivningen skulle reagera på hennes diagnos.

Text och bild
Pernilla Nylund

Som offentlig person var hon extra orolig för hur omgivningen skulle reagera när hon berättade om sin bipolära sjukdom. Hon var rädd för att allt hon sa skulle tolkas genom sjukdomen. Därför blev det många lögner innan hon till slut bestämde sig. Ifjol kom boken Keinulaudalla, en roman med självbiografiska inslag om hur det är att leva med bipolär sjukdom.

Hon talar om skammen. Den stora skammen som kommer när man måste ljuga på sina arbetsplatser för att inte behöva berätta att man har en kronisk, psykisk sjukdom. Hon berättar att hon många gånger var sjukledig i långa perioder, men att hon till slut inte visste vad hon hade ljugit om till vem. Då hade hon inget annat val än att berätta.

– Jag blev så trött på allt smygande så jag berättade för en kollega på tidningen Anna. Sedan gick jag till förlaget Schildts & Söderströms och frågade om de var intresserade av en faktabok om bipolär sjukdom, om hur man blir bemött som människa, om strukturer inom social- och hälsovården.

– Men de ville ha en roman. Jag hade aldrig skrivit fiktion förut, så det tog emot. Men när jag väl kom igång skrev jag boken på bara några månader. Den är inte helt självbiografisk, men jag skulle inte ha kunnat skriva boken utan mina egna erfarenheter, säger Päivi Storgård.

Mani och depressioner

På seminariet ”Att leva med bipolär sjukdom” i Vasa får vi följa med på Päivis resa genom depressionernas mörker och den tempofyllda manin. Hon berättar om en kropp som rasade ihop och inte kunde komma på fötter igen.

Så här i efterhand tror Päivi att hon blev sjuk redan som 18-åring: hon sov dåligt, hade en massa energi och kunde vara ute hela nätterna, hon hade ett rikt socialt liv och reste mycket.

– Jag visste att någonting var på tok, men kunde inte sätta fingret på vad det var. På den tiden visste man ingenting om bipolär sjukdom och man såg inte symptomen.

– Till slut orkade inte kroppen längre. Jag blev jättesur på alla och skämdes inte över någonting. Det var som om jag inte hade några känslor kvar... Sen gick det om och jag hade en period på flera år utan symptom.

Så småningom började Päivi arbeta med Aamu-tv. Det innebär att man börjar sin arbetsdag redan klockan halv fyra på morgonen.

– De arbetstiderna var rena rama giftet för mig. Jag insjuknade i mani och för första gången hade jag arbetskamrater som såg det. Jag hade hur mycket energi som helst och körde på i full fart.

– Till slut blev jag helt lamslagen och uppsökte läkare. Han sa att jag lider av burn out och så fick jag medicin. Ingen terapi.

Päivi kände sig lite bättre. Sen ännu lite bättre. Och så blev hon jättedålig.

– Jag sov två timmar per natt och började få hjärtklappning. Jag kände mig uppjagad. En dag tänkte jag ”om jag inte säger upp mig nu kommer jag att dö”. Så jag gjorde det. Jag sa upp mig.

Svårdiagnostiserat

Päivi Storgård lider av bipolär sjukdom typ 2 med en lindrigare form av mani. Hon säger att hon är en av många som har blivit feldiagnosticerade. Hon säger också att hon är bitter mot den vårdpersonal som inte testade om hon har något annat än unipolär sjukdom, för att kunna utreda om det fanns något annat än depression bakom hennes mående.

– När jag äntligen fick rätt diagnos insåg jag att jag är psykiskt sjuk. Det var ett hårt slag att inse att jag har en kronisk, psykisk sjukdom. Jag tänkte att det måste vara någon annan, det kan inte vara jag som har fått den här sjukdomen! Att acceptera detta faktum tog väldigt lång tid, säger hon.

Efter att rätt diagnos hade ställts var Päivi rädd för att medicinen skulle förvandla henne till någon hon inte är. Idag skulle hon däremot aldrig låta bli att ta sin medicin.

– Då vet jag inte vad som händer!

– Samtidigt är det jobbigt att påminnas om sjukdomen varje morgon och varje kväll när jag tar min medicin. Det känns så orättvist! Jag vill inte vara sjuk och jag skulle göra vad som helst för att bli av med den. Jag hatar det här.

Reaktioner

Det som Päivi Storgård funderade mycket på var hur omgivningen skulle reagera på hennes diagnos. Hon visste inte hur hon skulle hantera situationen då hon är en offentlig person. Hon tänkte: ”Nu är jag inte Päivi längre, nu är jag min diagnos. Tänk om alla tolkar det jag gör genom sjukdomen”.

– Men jag är så glad att jag berättade. Jag känner mig glad och balanserad på ett annat sätt efter att jag har berättat min historia. Det är också viktigt för barnen och de anhöriga att få veta vad jag går igenom och det är viktigt att prata om att det inte är deras fel. Det är inte mitt fel heller att jag är sjuk.

– Så som samhället ser ut idag förväntas man vara jätteproduktiv hela tiden, man ska prestera och man ska vara frisk och ha framåtanda. Men så ska det inte vara. Vi duger precis som vi är och vi har rätt att bli älskade för den vi är, inte vad vi gör. ■

Texten har tidigare publicerats i Psykosociala förbundets medlemstidning Respons 2/2014, www.fspc.fi.

FAKTA: Biopolär sjukdom

- Bipolär sjukdom är den äldsta psykiska sjukdomen som finns beskriven i historien. På 1500- och 1600-talen beskrivs sjukdomen i kinesiska skrifter.
- Det är en livslång sjukdom där sinnesstämningen varierar i perioder. Man har lindriga, medelsvåra eller svåra depressiva och maniska perioder. Mellan dessa perioder finns olika långa perioder av symtomfrihet.
- Insjuknandet sker vanligen i 20-årsåldern.
- I medeltal dröjer det åtta år att få rätt diagnos.
- Medicin plus psykoterapi i kombination är den behandling som anses bäst.
- Över 60 procent av alla äktenskap där ena parten är bipolär slutar i skilsmässa.

Intressanta föreläsare på Anhörigseminariet

Höstens Anhörigseminarium arrangeras den 30 september i Jakobstad. Föreläsarna är biskop Björn Vikström och författaren Mathias Rosenlund.

Seminariet hålls i yrkesskolan Optimas auditorium ”Mässkär” och under förmiddagen föreläser biskopen. På eftermiddagen ger vi ordet till författaren Mathias Rosenlund från Helsingfors. Rosenlund debuterade i fjol med den omdiskuterade självbiografin ”Kopparbergsvägen 20” som handlar om hur det är att leva i relativ fattigdom och om fattigdom är något man ärver. När boken skrivs bor Mathias Rosenlund med sin fru (numera ex-fru) och deras två barn i en höghuslägenhet i Myrbacka. Hon lider av depression, han jobbar för att försörja familjen. Men hur mycket han än arbetar finns det aldrig några pengar över, och högen med räkningar bara växer. Den politiska lögnen om att allt arbete lönar sig är inte verklighetsförankrad. Rosenlund berättar om vardagen under många år och hur det är att leva som anhörig till någon som är bipolär.

Anhörigseminariet arrangeras av Svenska Österbottens Anhörigförening, Psykosociala förbundet och Anhörigas stöd för mentalvården i Vasanejden rf. Anmälan till Eva Åstrand senast den 19.9 på telefon 045-121 9173 eller e-post: eva.astrand @soaf.fi. Varmt välkomna! ■

Rehabiliteringsrådgivning ger råd och stöd

Psykosociala förbundets rehabiliteringsrådgivare Camilla Roslund-Nordling finns till för dig som behöver information, stöd och rådgivning om sociala rättigheter och förmåner, rehabiliteringstjänster och stöd i vardagen.

Har du t.ex. fått ett beslut som du inte är nöjd med och undrar hur du skall gå till väga? Får du den vård och stöd du behöver/önskar? Är du anhörig och funderar över dessa saker? Ja, då ska du kontakta Camilla som finns på plats tisdagar-torsdagar kl. 9-15. Det går bra att lämna ringbud per sms eller e-post. Behöver du träffa rehabiliteringsrådgivaren personligen går även det att ordna. Här finns hjälp och stöd, hör av dej om du behöver mej! **Vi behöver varandra!** Rehabiliteringsrådgivaren *Camilla Roslund-Nordlin*, Solkullavägen 65, 68600 Jakobstad. Tel: 050-4096640, camilla.roslund-nordling@fspc. ■

Fira finlandssvenska LL-böcker!

I september ger LL-Center vid FDUV ut fyra lättlästa böcker, av vilka tre är de första finlandssvenska bearbetningarna någonsin. Varmt välkomna att fira utgivningen av Lärum-förlagets fyra nya böcker med oss fredagen den 19 september på Helsingfors Arbis bibliotek!

Böckerna är: Birgitta Bouchts Tårar, kärlek och efterrätter, Kjell Westös Där vi en gång gått (LL-bearbetning), Robert Åsbackas Orgelbyggaren (LL-bearbetning) och Birgitta Bouchts Tusenblad (LL-bearbetning). Arbis bibliotekarie **Ylva Larsdotter** leder ett samtal med **Birgitta Boucht** samt **Jolin Slotte**, **Bosse Hellsten** och **Peter Sandström**. Slotte har skrivit den lättlästa bearbetningen av Tusenblad, Sandström den lättlästa bearbetningen av Där vi en gång gått och Hellsten den lättlästa bearbetningen av Orgelbyggaren. Adress: Dagmarsgatan 3. Klockan 16.00 till cirka 18.30. Mera information får du av Solveig Arle, solveig.arle@fduv.fi eller 040 751 46 94. ■

Höstmöte vid Ruissalo Spa

Psykosociala förbundet firar 30 år i år och kommer att arrangera ett jubileumsseminarium vid Ruissalo Spa i Åbo 24-25 oktober 2014. Jubileumsåret till ära bjuder vi på föreläsningar, motionspass och sightseeing till Åbo slott. Kvällsprogram och god mat ger en extra festlig stämning. Det går regelbundna tåg och bussförbindelser till Ruissalo Spa, och förbundet planerar busstransport från Österbotten. En av föreläsarna på seminariet är norska Arnhild Lauveng som tillbringade 10 år på psykiatriskt sjukhus, återhämtade sig, och utbildade sig till psykolog. Arnhild har skrivit två böcker om sina erfarenheter, ”Imorgon är jag alltid ett lejon” och ”Onyttig som en ros”. Mer om höstmötet kan ni läsa på Psykosociala förbundets hemsida, www.fspc.fi, eller på bloggen www.fspcblogg.blogspot.fi. För mer information, kontakta verksamhetsledare Bodil Viitanen, bodil.viitanen@fspc.fi. Välkommen med! ■

Stipendier!

Finlands Svenska Socialförbund lediganslår att sökas senast den 30.11.2014 stipendier för medlemmars studieresor och konferenser i yrkesbefrämjande syfte eller yrkesutbildande studier.

Stipendierna är avsedda att stöda förbundets medlemmar i deras professionella utveckling och yrkesutövning. Stipendiaterna skall inom tre månader inlämna en rapport över studiebesöket, konferensen eller utbildningen. Rapporten kan publiceras i någon av de tidskrifter FSSF har tillgång till eller i Medlemsbrevet. Ansökan görs på blankett som kan beställas från förbundets kansli eller laddas ner från hemsidan (under Medlemskap). På hemsidan finns även stipendiereglerna. Verksamhetsledaren ger vid behov mera information. FSSF, Vöråvägen 18, 66600 Vörå, 050-55 33 685, kansli@fssf.fi, www.fssf.fi. ■

Kårkulla startar korttidsvård

På Majparkens serviceenhet/Landgränden i Helsingfors har Kårkulla nu ett korttidsboende i anslutning till ett lägenhetsboende. För korttiden finns två rum i en hemlik höghuslägenhet. Vid behov finns det utbildad personal på plats dygnet runt. Boendet tar emot vuxna brukare för avlastning för några dagar eller längre perioder. Landgrändens boende lämpar sig också för boendeträning. Personalen kan bistå med att kartlägga funktionsförmågan, till exempel för personer som är på väg att flytta från barndomshemmet. Intresserade kan kontakta kuratorn på Kårkullas omsorgsbyrå i mellersta Nyland och komma överens om ett besök på Landgränden för att bekanta sig med miljön. För att få betalningsförbindelse bör man kontakta socialbyrån i sin hemkommun. ■

HÄNDELSEKALENDERN 2014

September

1.9. Första höstträffen för föräldrar med barn och ungdomar med särskilda behov **i Jakobstad** kl. 18–20.30. Kom och träffa andra föräldrar i liknande situation. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Info: tina.holms@fduv.fi, 0405679257, www.fduv.fi

2.9. Första träffen för föräldrar som har barn och ungdomar med särskilda behov i Helsingfors i Vegahuset kl. 17–19. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Info: marita.maenpaa@fduv.fi, 0405231846, www.fduv.fi

3.9. Första föräldranätverksträffen i mellersta Österbotten, kl. 18–21 i Vasa. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Anmäl: tina.holms@fduv.fi, (06) 3195653, 0405679257, www.fduv.fi

6.9. Information om ny kurs i flyttningsförberedelse i Helsingfors i Vegahuset kl. 13–16. Arr: FDUV. Info: annette.tallberg@fduv.fi, 0406747247, www.fduv.fi

9.9. Första höstträffen för föräldrar i Raseborg som har barn och ungdomar med särskilda behov, Folkhälsanhuset kl. 18.30–20.30. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Info: marita.maenpaa@fduv.fi, 0405231846, www.fduv.fi

10.9. MiM-samarbetsträff i Ekenäs. www.samsnet.fi

10–11.9. Må bra-dagar i Vörå för äldre föräldrar och anhöriga som har vuxna barn med utvecklingsstörning som bor i gruppbostad, egen lägenhet eller kvar i sitt barndomshem. Arr: FDUV. Info: annika.martin@fduv.fi, 050-3027888, www.fduv.fi

11-19.9. Rehabiliteringskurs i södern, Agia Marina, Kreta. Arr. Psykosociala förbund rf. med stöd av RAY. Info www.fspc.fi eller ann-charlott.rastas@fspc.fi 06-7232517.

11–14.9. Lär känna militärlivet. Militärläger för personer med utvecklingsstörning på Nylands brigad i Dragsvik. Arr: FDUV och Försvarsutbildningsföreningen MPK. Info: jon.jakobsson@fduv.fi, 040-8653888. www.fduv.fi

13.9. Sjörövaräventyr. Familjedag på Lepikko lägergård i Korsholm kl. 10–16. Info: tina.holms@fduv.fi, 040-5679257, www.fduv.fi

14.9. Liv och rörelse-dag för hela familjen i Närpes kl. 11–14. Ridning och picknick hos Siv Wilson. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Anmäl senast 5.9: tina.holms@fduv.fi, 0405679257, www.fduv.fi

15.9. Utbildningsdag för personal (kl. 10–13) och informationskväll för anhöriga (kl. 18–20) på Handicampen, Mariehamn. Aktuellt inom boende för personer med funktionsnedsättning samt FDUV:s flytt- och boendeprojekt. Anmäl senast 11.9 till DUV-kansliet: susan.enberg@handicampen.ax, 527 371/527 372.

16.9. Stödpersonsträff med gästföreläsning av Anna Caldén. www.samsnet.fi

16.9. Första höstträffen för föräldrar till barn och unga med särskilda behov **på stadshuset i Närpes,** kl. 18–20.30. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Anmälan: tina.holms@fduv.fi, (06) 3195653, 0405679257, www.fduv.fi

17.9. Kurs för frivilliga högläsare. LL-Center och Folkhälsan ordnar tre kvällsträffar för frivilliga högläsare inom äldreomsorgen. Info: johanna.rutenberg@fduv.fi, 0400-716078, ll-center.fi/lasombud

18.9. Info om projektet Skräddarsydd boendeservice. För personal kl. 13–16 och för anhöriga kl. 18–20.30 på FDUV:s kansli i Vasa. Anmälan senast 10.9: Christina Mannfolk, vasanejden@duv.fi, 0405434556, www.fduv.fi

19.9. Bokutgivning i Helsingfors Arbis bibliotek kl. 16.00–18.30. Info: Solveig Arle, solveig.arle@fduv.fi, 0400 981868.

20.9. Må bra dag för 4BT på Sjundeå bad. www.samsnet.fi

20.9. Prova på-dag i Helsingfors. Prova på fritids- och kommunikationshjälpmedel på Maja. Arr: FDUV:s Styrka genom nätverk och Bamsegruppen. Info: marita.maenpaa@fduv.fi, 040-5231846, www.fduv.fi

23.9. Föräldranätverksträff i Folkälsanhuset i Pargas kl. 18–20. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Info: marita.maenpaa@fduv.fi, 040 5231846, www.fduv.fi

24.9–6.11. Syskonträffar för 6–16-åringar på FDUV:s kansli i Vasa. Vi äter tillsammans, bowlar och besöker Sensoteket. Pris: 25 €/fem gånger. 6–11-åringar träffas onsdagar 24.9, 1.10, 8.10, 22.10 och 5.11 kl. 17.30–19.30. 12–16-åringar träffas torsdagar 25.9, 2.10, 9.10, 23.10 och 6.11 kl. 17.30–19.30. Arr: FDUV. Anmäl senast 15.9: tina.holms@fduv.fi, 040 567 92 57, www.fduv.fi

22-27.9. Rehabiliteringskurs för vuxna med psykosociala svårigheter; **höstvildmarksläger** på Oivanging nuorisokeskus, Kuusamo. **Ansök senast; 15.8.** Info www.fspc.fi eller ann-charlott.rastas@fspc.fi 06-7232517.

28.9–3.10. Må bra-dagar för brukare 40+ ordnas på Härmä badhotell. Info: marita.maenpaa@fduv.fi, 040 5231846. Ansökning: susanna.stenman@folkhalsan.fi, 050 3047642.

29.9. Träff i Närpes för socialarbetare inom handikappservice i Sydösterbotten i. www.fssf.fi.

29.9-5.10. Bokkalaset samt Barnens och de Ungas bokKalas. Raseborg. SOS Aktuellt är med! www.bokkalaset.fi

30.9. Anhörigseminarium i Jakobstad med **biskop Björn Vikström** och **författaren Mathias Rosenlund.** www.fspc.fi Anmälan senast 19.9, 045-121 9173 eller eva.astrand@soaf.fi.

30.9.-1.10. Valtakunnalliset lastensuojelupäivät 2014. Tavastehus. http://www.lskl.fi/ls-paivat/ohjelma, http://www.lskl.fi/Hameenlinna2014

Oktober

1-2.10. Konferens: Mångprofessionell social- och hälsovård III: Framtidens arenor inom social- och hälsovård. Plats: Yrkeshögskolan Novia, Åbo. Info: monica.norrgard@novia.fi, +35844 762 3354. http://www.novia.fi/konferens-social-och-halsovard/

1.10 och 26.11 Läsombudskurs på Prakticum i Helsingfors. För personal inom special- och äldreomsorgen. Arr: LL-Center & Prakticum. Info: johanna.rutenberg@fduv.fi, 0400 716078. Anmälningar: www.prakticum.fi/fbc-ansok.

2.10. MiM-workshop i Åbo. www.samsnet.fi

3–5.10. Rekreationshelg i skärgården för föräldrar på Villa Seasong i Sibbo skärgård. Arr: Folkhälsan och FDUV. Info: annette.tallberg@fduv.fi, 040-6747247, www.fduv.fi

3–5.10. Höstläger för barn (parallellt med rekreationshelgen). För att föräldrarna ska ha möjlighet att delta i rekreationshelgen ordnar vi under samma helg ett höstläger för deltagarnas barn (även vuxna) på kurscentret Kuntokallio. Kostnadsfritt. Info: jon.jakobsson@fduv.fi, 040-8653888, www.fduv.fi

4.10. Liv och rörelse-dag för hela familjen på Östanlid i Jakobstad ca kl. 10–15. Arr.: FDUV/Styrka genom nätverk. Anmälning&info: tina.holms@fduv.fi, 040 5679257, www.fduv.fi

4.10. Dansgala på Norrvalla i Vörå till bandet Roxie kl. 17.30–21.30. Arr: FDUV. Frågor kring skjuts i Österbotten: tina.holms@fduv.fi, 040 5679257. Övernattning och skjuts ordnas också från södra Finland om intresse finns! Kontakta: jon.jakobsson@fduv.fi, 040 8653888.

7.10. Föräldranätverksträff i Helsingfors i Vegahuset kl. 17–19. Arr: FDUV & Bamsegruppen. Info: marita.maenpaa@fduv.fi, 040 5231846, www.fduv.fi

9.10. Språkbadscafé på SOSTE-kryssningen. www.samsnet.fi

10–12.10. Folkdanskurs på Åland för VI KAN-dansare. Arr: FDUV. Info www.fduv.fi/kalender och Gula Pressen, boka redan nu!

13.10. Träff i Raseborg för socialarbetare inom handikappservice i västra Nyland. www.fssf.fi.

15-16.10. SAMS konferens i Tammerfors. Tema: välfärdssamhället och dess utmaningar. Huvudföreläsare är professor Alf Rehn. www.samsnet.fi

16–19.10. Må bra-semester för hela familjen på Norrvalla i Vörå. Ansök senast 31.8 på www.semester.fi. Info: 044 7881073, britt-helen.tuomela-holtti@folkhalsan.fi.

18.10. Liv och rörelse-dag för hela familjen i Närpes kl. 10–15 med bowling och simning. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Anmäl: tina.holms@fduv.fi, 040 5679257, www.fduv.fi

18-19.11. Psykosociala förbundet på Mentalhälsomässan i Gamla Hamnen Helsingfors. www.mielenterveysmessut.fi. www.fspc.fi

21.10. Föräldraträff med temat pekplattor och appar på stadshuset i Närpes, kl. 18–20.30 för föräldrar till barn och unga med särskilda behov. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Anmäl: tina.holms@fduv.fi, (06) 3195653, 0405679257, www.fduv.fi

21.10. Föräldranätverksträff i Folkälsanhuset i Pargas kl. 18–20. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Info: marita.maenpaa@fduv.fi, 040 5231846, www.fduv.fi

22.10. SOS Aktuellts 10-års jubileumsseminarium "Mångfald inom medier" och cocktail på G18 i Helsingfors. Info: www.sosaktuellt.fi.

24.10. FDUV:s 60-års jubileumsseminarium på G18 i Helsingfors. Festtalare är Mark Levengood. Info: fduv.fi/jubileumsseminarium

24-25.10. Höstmöte vid Ruissalo Spa i Åbo. Psykosociala förbundet firar 30 år med jubileumsseminarium. Info: bodil.viitanen @ fspc.fi.

24–26.10 FDUV:s förbundskongress 2014. Förbundskongress 2014 arrangeras under en kryssning från Helsingfors till Stockholm. Info: fduv.fi/kongress2014

26-31.10. Semesterstödsvecka på Härmä Spa för anhöriga och stödpersoner till personer med psykisk ohälsa. Ansök senast 15.9 via www.semester.fi eller Svenska semesterförbundet. Info: Susanna Stenman, tfn 0503047642.

27-28.9. Kurs i tecken som stöd, Hotell Victoria, Tammerfors. Målgrupp: Hörselskadade samt anhöriga som önskar hitta ett nytt sätt att kommunicera. Anmäl senast 8.9. Arr: Svenska hörselförbundet rf. Info: www.horsel.fi eller annika.barlund@horsel.fi

29-31.10. Hörsel och motivation, Herrgårdsbad Kaisankoti, Esbo. Målgrupp: Personer med hörselskada som önskar öva upp ett nytt förhållningssätt till sociala situationer. Arr: Svenska hörselförbundet rf. Anmäl senast 8.9. Info: www.horsel.fi eller annika.barlund@horsel.fi

29.10. och 30.10. Ljust det! Ljusworkshop i Sensoteket i Vasa. Arr: FDUV. Info: annika.martin@fduv.fi, 050 3027888, www.fduv.fie-konferanse.no/doku.php

November

SOS Aktuellt nummer 5. Deadline tisdagen den 25 november. Utkommer vecka 49.

7-9.11. Ungdomskurs, huvudstadsregionen. För ungdomar 15-30 år med hörselskada. Arr: Svenska hörselförbundet rf. Info: www.horsel.fi eller annika.barlund@horsel.fi

11.11. Föräldraträff i Helsingfors i Vegahuset kl. 17–19. Arr: FDUV & Bamsegruppen. Info: marita.maenpaa@fduv.fi, 040 5231846, www.fduv.fi

12.11. Föräldraträff med temat pekplattor och appar på stadshuset i Närpes, kl. 18–20.30 för föräldrar till barn och unga med särskilda behov. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Anmälan: tina.holms@fduv.fi, (06) 3195653, 040 5679257, www.fduv.fi

12.11. Bokfika på Luckan kl. 17.30, Birgitta Boucht intervjuas om sin nya lättlästa bok "Tårar, kärlek, efterrätter".

13.11. Funktionshinderpolitisk dag i Vasa på hotell Radisson Blu. Arr: SAMS, FSH m.fl. Anmälning www.kommunerna.net/kurser senast den 24.10. Info: kia.leidenius@kommunforbundet.fi, (09)7712434, och ulrika.krook@samsnet.fi, 050-4430576.

15–16.11. Familjehelg för familjer med en tonåring eller ung vuxen med särskilda behov på Päiväkumpu i Karislojo. Arr: FDUV. Info: marita.maenpaa@fduv.fi, 040 5231846, www.fduv.fi

20-22.11. Kurs för personer med tinnitus, Hotell Victoria, Tammerfors. Forskning, behandlingsmetoder och anpassningsprocessen. Arr: Svenska hörselförbundet rf. Info: www.horsel.fi eller annika.barlund@horsel.fi

20.11. Öppet hus i Sensoteket i Vasa kl. 15-18. Vi firar barnkonventionens dag! Arr: FDUV. Info: annika.martin@fduv.fi, 050 3027888, www.fduv.fi

22–23.11. Familjehelg på Norrvalla i Vörå med föreläsningar och rekreation för föräldrar och separat program för barn och syskon. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk och Folkhälsans Förbund i Österbotten. Info: annika.martin@fduv.fi, 050-3027888, www.fduv.fi

25.11. Föräldranätverksträff i Folkälsanhuset i Pargas kl. 18–20. Arr: FDUV/Styrka genom nätverk. Info: marita.maenpaa@fduv.fi, 040 5231846, www.fduv.fi

December

3.12. Allt är möjligt/Kaikki on mahdollista i Botniahallen i Vasa. Arr. FSH m.fl. Kontakt Anna Caldén, ordförande för Finlands Svenska Handikappförbund, e-post annacalden@gmail.com, tel. 0500-569622.

Vill du lägga in material på händelsekalendern?

Kontakta
Daniela Andersson
daniela.andersson@kolumbus.fi
tel. 044-555 4388
(ti-ons kl. 11-15)

Deadline för material till nummer 5/2014 är den 25 november. Tidningen utkommer vecka 49.